

ΠΡΩΤΟΕΜΦΑΝΙΖΟΜΕΝΟΙ

Επτά Νέοι πεζογράφοι

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ Ν. ΜΠΑΣΚΟΖΟΥ

Ενας μεταφραστής, ένας κρουπιέρης, μία χορεύτρια κλασικού χορού, μία ηθοποιός, ένας πολιτικός επιστήμονας κι ένας επιστημολόγος, εργαζόμενος σε εκδοτικό οίκο, όλοι νέοι, άφησαν για λίγο (ή και για πολύ) τις εργασίες τους και δοκιμάζουν την είσοδό τους στον κόσμο της λογοτεχνίας παρουσιάζοντας το πρώτο τους πεζογράφημα. Η αρχή της σεζόν είναι και η αφορμή να ανιχνεύσουμε τις νέες δυνάμεις της λογοτεχνίας, τις θεματικές τους, τις προσωπικές αναφορές, τις επιρροές και τις απόψεις τους.

Στις φόρμες που επιλέγουν κυριαρχούν τα μικρά πεζά, η νουβέλα, αλλά υπάρχουν και τα μεγάλα μυθιστορήματα. Δεν αισθάνονται κόμπλεξ έναντι των παλαιών και καταξιωμένων αλλά, κάποιες φορές, έναν ενδόμυχο φόβο πως, αντικειμενικά, εφόσον θα εκδοθούν θα αναμετρηθούν μαζί τους. Ο Γιάννης Πλιάγκος θα θυμηθεί τον Πεντζίκη και όσα έγραψε κάποτε συγκρίνοντας τον βίο του με εκείνον του Νικολά Γκόγκολ: «Πώς τόλμησα και θέλησα να ομι-

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΚΑΛΟΣΠΥΡΟΣ

λήσω εγώ; Αδερφέ μου, μη θελήσεις να με δεις. Ντρέπυμαι που φορώ ρούχα, πανταλόνι, πουκάμισο και αναπαύουμε σε άνετο κάθισμα».

Η θεματολογία τους ποικίλλει, καθώς η πολυδιασπασμένη πραγματικότητα και ο κόσμος των πληροφοριών προσφέρουν μια μεγάλη γκάμα θεμάτων, αν και όπως φαίνεται οι νεότεροι πεζογράφοι, τουλάχιστον αυτοί που παρουσιάζουμε, στρέφονται μάλλον στα ανθρώπινα, της ύπαρξης, της ψυχής, του κοινωνικού περιβάλλοντος.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΑΝΔΡΙΑΝΑΚΗ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΙΡΜΠΑΣ

Ο Γιάννης Τσίρμπας στο «Η Βικτώρια δεν υπάρχει» (Νεφέλη) χαρακτηρίζει το έργο του «μια νουβέλα για την υπόκωφη συγκρότηση του ρατσισμού και την πανταχού παρούσα βία, πρόσωπο με πρόσωπο με την αμχανία, τη σπασμωδική πολιτική ορθότητα και την απάθεια μπροστά στο "θηρίο"». Το θέμα της είναι δύο άγνωστοι που συναντούνται στο τρένο. Ο ένας αφηγείται οργισμένος την αρπαγή, από τους ξένους και τη φτώχεια, της γειτονιάς του, της Βικτώριας, της μοναδικής ταυτότητας που

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΛΙΑΓΚΟΣ

ΙΑΚΩΒΟΣ ΑΝΥΦΑΝΤΑΚΗΣ

ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

έχει - φαντασιωνόμενος τη δική του «τελική λύση». Ο άλλος, μεσοαστός, ηδονίζεται, ψευτοδιαμαρτύρεται και αδιαφορεί, μέσα στην παρελθοντική ηχώ από ιστορίες άλλων ζορισμένων «βικτωριανών».

Συνέχεια στην επόμενη σελίδα

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΥΠΡΙΩΤΗΣ

“ Ηρωες δειλοί, άγιοι και δολοφόνοι

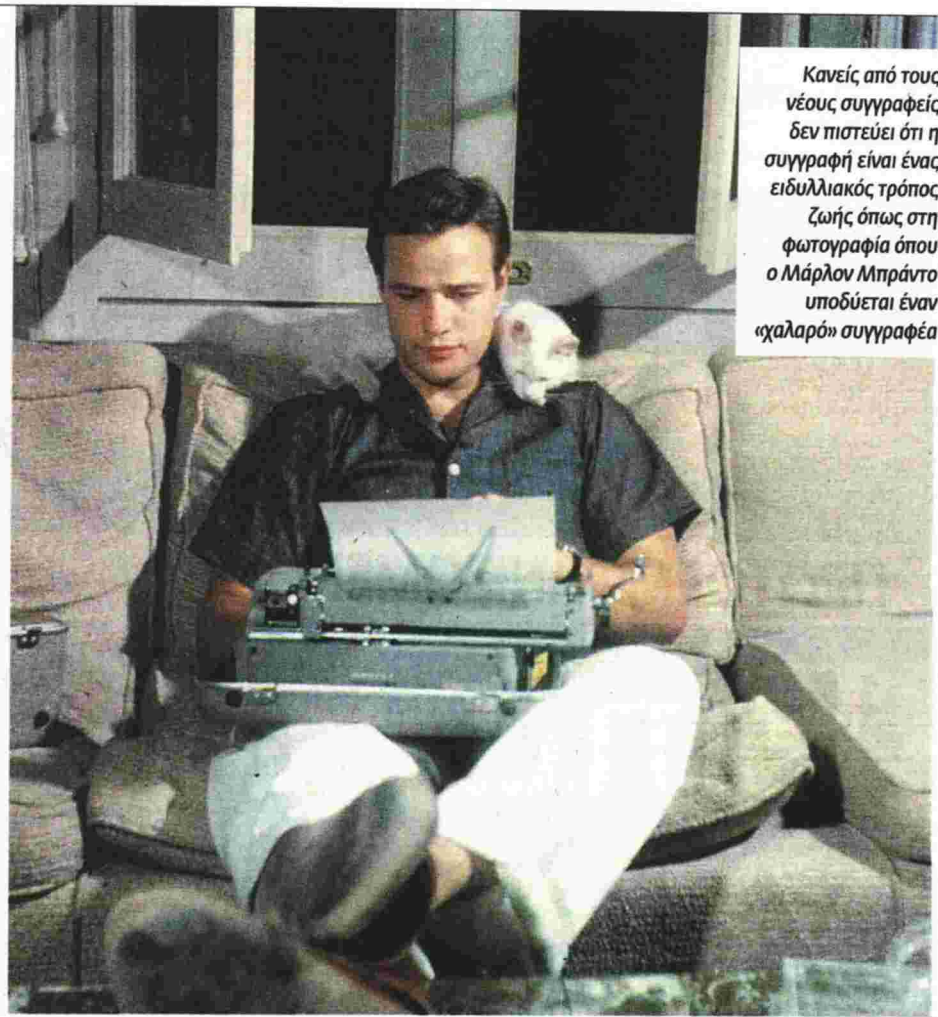
Μεγάλη ποικιλία χαρακτήρων σε διηγήματα και μυθιστορήματα παρουσιάζουν οι πρωτοεμφανιζόμενοι συγγραφείς

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Ο **Ιάκωβος Ανυφαντάκης** στο «Αλεπούδες στην πλαγιά» (Πατάκης) μελετάει «τη σχέση δύο φίλων από τα είκοσι πέντε μέχρι λίγο πριν από τα σαράντα. Ισορροπούν μεταξύ φιλίας, θαυμασμού, φθόνου και έρωτα. Η ιστορία κινείται αντίστροφα, από το τέλος προς την αρχή, αφού χωρίς το παρελθόν το παρόν μένει ακατανόητο». Η **Μαριλένα Παπαϊωάννου** στο «Νικήτας Δέλτα» (Εστία) γράφει ένα μυθιστόρημα με φόντο μερικά από τα πιο σημαντικά ιστορικά γεγονότα που συντάραξαν την Ελλάδα τον περασμένο αιώνα. Η ιστορία του ήρωά της αρχίζει στη Σμύρνη την εποχή του Διογμού και τελειώνει στη Θεσσαλία αμέσως μετά τη λήξη του Εμφυλίου. Τον χαρακτηρίζει «έναν άνθρωπο δειλό κι ασθενικό, έναν άνθρωπο που του λείπει η βούληση και 'ένομα, μα που, στο βάθος, του περισσεύει η αγάπη». Ο **Γιάννης Πλιάγκος** στο μυθιστόρημά του «Ένα τρίτο αλήθεια και δύο τρίτα ψέματα» (Κέδρος), αφού σχολιάσει ότι «η γραφή έχει μια πριαντελική διάσταση: άλλο το βιβλίο που έχεις στο μυαλό σου, άλλο το βιβλίο που γράφεις και άλλο τελικά εκείνο που διαβάζει ο αναγνώστης», μας λέει ότι «εκ πρώτης όψεως πρόκειται για μια ιστορία για τον έρωτα, την απιστία και τη σεξουαλικό-

τητα που μας χωρίζει σε στρατόπεδα – μα ίσως εκείνο που ήθελα να περιγράψω να ήταν η πορεία, η αλλαγή πλευσης, η αναγέννηση του χαρακτήρα και πώς στο μεταξύ το βίωμα γίνεται μυθοπλασία». Η **Κατερίνα Ανδριανάκη** στα μικρά πεζά της «Μικρές μπουκιές» (Γαβριηλίδης) αφηγείται ιστορίες ανθρώπων σε αστικό περιβάλλον που δεν ξέρουν να ζουν με φυσικό τρόπο. Όπως λέει «οι μικρές παρεκκλίσεις τους γίνονται οι αιματοβαμμένες μαρτυρίες της εποχής μας. Το νευρωτικό κολ γκερλ, ο μοναχικός πλικιωμένος στο μετρό, ο οικονομικός μετανάστης, η τεχνήτρια κούκλας, ο βιβλιοφάγος υπάλληλος γραφείου, θα μπορούσαν να λένε τις φράσεις του Ζαν Πολ Σαρτρ: “Παριστάνουμε τους ήρωες γιατί είμαστε δειλοί και τους άγιους γιατί είμαστε κακοί: παριστάνουμε τους δολοφόνους γιατί πεθαίνουμε από την επιθυμία μας να σκοτώσουμε τον διπλανό μας, παριστάνουμε γιατί είμαστε εκ γενετής ψεύτες”».

Ο **Αλέξανδρος Κυπριώτης** λακωνικά θα πει ότι τα μικρά κείμενά του με τίτλο «Μ' ένα καλά ακονισμένο μαχαίρι – ιστορίες ανθρώπων» (Ινδικτός) είναι «η προσπάθεια κατανόησης των ανθρώπων που κάποιος ψυχικός πόνος τους κάνει να δι-αφέρουν τόσο πολύ απ' τους πολλούς». Τέλος, ο **Λευτέρης Καλοσπύρος** στο μυθιστόρημά

Κανείς από τους νέους συγγραφείς δεν πιστεύει ότι η συγγραφή είναι ένας ειδικός τρόπος ζωής όπως στη φωτογραφία όπου ο Μάρλον Μπράντο υποδύεται έναν «χαλαρό» συγγραφέα

του «Η μοναδική οικογένεια» (Πόλις) ασχολείται με τις οικογενειακές σχέσεις αλλά και με την επιπόνηση του εαυτού στα πρώτα χρόνια του νέου αιώνα. Όπως λέει «ο πρωταγωνιστής του μυθιστορήματός είναι ο Ανδρέας Αριθμέντης, ένας νεαρός συγγραφέας και αρχιπέκτονας που είχε την ατυχία να μεγαλώσει σε μια οικογένεια νευρωτικών και πεισματάρηδων συγγραφέων και αρχιπέκτων. Οι αφηγήσεις του ίδιου και του αδελφού του, αλλά και η ιστορία της “μοναδικής ελληνικής οικογένειας που δεν έπαιξε στο χρηματιστήριο” γύρω από την οποία επικεντρώνεται το θεατρικό έργο που καταφέρνει να ολοκληρώσει ο Ανδρέας λίγες μέρες πριν αυτοκτονήσει, αποκαλύπτουν και ταυτόχρονα συσκοτίζουν τις αιτίες που οδήγησαν τον ήρωα στο τραγικό τέλος του».

Η προσωπική τους εργασία και οι σπουδές τους έχουν επηρεάσει εν μέρει το πώς αντιμετωπίζουν το λογοτεχνικό έργο. Ο πολιτικός επιστήμονας Γιάννης Τσίρμπας πιστεύει ότι

«η λογοτεχνική γραφή απαιτεί αυστηρό σύστημα, ενώ διψά για κρίσιμες λεπτομέρειες του “κοινού” νου. Τελικά, η πολιτική επιστήμη και γραφή μοιράζονται κοινή αφετηρία: τα προσωπικά “δράματα” και την επιθυμία αφήγησής τους, συλλογικά-αθροιστικά στη μία περίπτωση, ατομικά στην άλλη». Η Μαριλένα Παπαϊωάννου, αν και ασχολείται τώρα με τον χορό, έχει σπουδάσει Μοριακή Βιολογία, η οποία επηρέασε τον τρόπο γραφής της: «Ο,τι δεν μπορούσα να ενσωματώσω στα επιστημονικά μου άρθρα, δηλαδή, συναισθηματισμούς, υποκειμενικότητα, λυρισμό, τα ενσωμάτωνα στις ιστορίες μου. Κατά κάποιον τρόπο, η επιστήμη μου δημιούργησε όλα 'αποωθημένα' που χρειάζομαι για να γράψω λογοτεχνία!». Από μια άλλη σκοπιά, ο Γιάννης Πλιάγκος εξομολογείται ότι «η δουλειά του κρουτιέρη με προίκισε με μια ολόκληρη πινακοθήκη χαρακτήρων έτοιμων προς χρήση. Με έμαθε να στέκομαι σκληρός απέναντι στους ήρωές μου κι ύστερα να το με-

τανιώνω». Ενώ ο μεταφραστής Αλέξανδρος Κυπριώτης αναφέρει ότι «από τότε που μεταφράζω, σίγουρα επιλέγω πιο αργά τις λέξεις που γράφω και χρειάζομαι περισσότερο χρόνο να τις συνδέσω μεταξύ τους».

Οι επιρροές των νέων πεζογράφων ποικίλλουν, από τους Αμερικανούς Χέμινγουэй, Χ. Μίλερ, Φόκνερ, Ντ. Φ. Γουάλας, ΝτεΛίλο, Πίντσον, Ροθ, Μπέλοου, Σάλιντζερ, Φράνζερ στους σύγχρονους υπαρξιακούς Κάφκα, Καμύ, Μπέκετ, Κέρτες και τους παλαιότερους και νεότερους Έλληνες Κοτζιά, Χατζή, Κουμανταρέα κ.ά. Ο Ιάκωβος Ανυφαντάκης πιο συγκεκριμένα αναφέρει ότι «προσπαθεί να κλέψει όσα μπορεί από την τεχνική του Θανάση Βαλτινού, από τη δουλεμένη λέξη προς λέξη προζα του Μισέλ Φάις, από τον τρόπο που έστηνε τις σκηνές και τους ήρωές του ο John Updike. Να ξεκλειδώσει το κοφτό ύφος του Raymond Carver και να μιμηθεί τη μεθοδικότητα με την οποία δένει τα διαφορετικά επίπεδα της πλοκής ο Ian McEwan».

Η κρίση και η επίδραση

Σύγχρονο γκραφίτι σε αθηναϊκό τοίχο με θέμα την απόγνωση

Λίγο ή πολύ οι νέοι πεζογράφοι αισθάνονται την περιρρέουσα ασθματική και καταπιεστική ατμόσφαιρα να βαραίνει στο γράψιμό τους, αλλά σε διαφορετικό βαθμό για τον καθένα. Για παράδειγμα, ο πολύ νεότερος Λευτέρης Καλοσπύρος υποθέτει ότι «η κρίση έχει επηρεάσει υποσυνείδητα το γράψιμό μου, πολύ λιγότερο ωστόσο απ' ό,τι η επίδραση του κατακλυσμού πληροφοριών στην ανθρώπινη συνείδηση ή η εξάρτηση του σύγχρονου ανθρώπου από την τεχνολογία». Ο Γιάννης Τσίρμπας πιστεύει ότι «άλλο η κρίση και άλλο κουβέντα για την κρίση. Προσωπικά, θέλω να γράψω για τις κρίσεις που σοβούν πίσω από το

προπέτασμα της εφήμερης κριολογίας». Ο Ιάκωβος Ανυφαντάκης, αφού δοκίμασε θέματα με την κρίση χωρίς αποτέλεσμα, πιστεύει ότι «είναι αδύνατο να στηθεί μια νηφάλια σύνθεση σήμερα. Στράφηκα στο παρελθόν, στα “χρυσά χρόνια” από το 1997 ως το 2009 που νοσταλγούμε τώρα, αναζητώντας αν τελικά ήταν όλα τόσο υπέροχα. Η απάντηση είναι μάλλον αρνητική». Η Μαριλένα Παπαϊωάννου δηλώνει τέλος ότι η κρίση την έχει επηρεάσει: «Σκέφτομαι πολύ περισσότερο προτού εκφραστώ, ώστε αυτό που θα πω να είναι ουσιαστικό και όχι απλή βαβούρα». Ο Γιάννης Πλιάγκος σημειώνει ότι «η κρίση ενέτεινε εκείνο το αίσθημα ματαιότητας του νέου συγγραφέα, που κλείνεται σ' ένα

δωμάτιο και γράφει μόνος, απευθυνόμενος στο κενό». Η Κατερίνα Ανδριανάκη τονίζει ότι «ζούσαμε μια “εικονική” πραγματικότητα και κάποια στιγμή το ωραίο παραμύθι έγινε τρομακτικό. Από τη μια υπάρχει ο εκφοβισμός και από την άλλη η ηττοπάθεια», κάτι που θα εκφραστεί στις σύντομες ιστορίες της. Τέλος, ο Αλέξανδρος Κυπριώτης σημειώνει emphatically ότι «η κρίση γεννάει πόνο, φόβο, απομόνωση, μίσος, αλλά και συμπόνια, αλληλεγγύη, όνειρα-μεταμορφώνει, αποκαλύπτει, καταστρέφει ή φτιάχνει ανθρώπους. “Άλλωστε η προσέγγισή του, η κοσμοθεωρία του, ήταν ανέκαθεν ανθρωποκεντρική”, γράφω για έναν ήρωα του βιβλίου μου και θα μπορούσα να το είχα γράψει και για εμένα».